

Laidiens: **31.03.2011., Nr. 51**

Ministru kabineta noteikumi Nr.227

Rīgā 2011.gada 29.martā (prot. Nr.20 23.§)

Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība

*Izdoti saskaņā ar Zinātniskās darbības likuma
18.¹ panta otrās daļas 2.punktu un 34.panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā izvērtējami, finansējami un administrējami fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti (turpmāk – projekts).

2. Noteikumos lietoti šādi termini::

2.1. zinātniskais personāls – vadošie pētnieki, pētnieki, zinātniskie asistenti un augstskolas akadēmiskais personāls, kā arī doktoranti un maģistranti;

2.2. zinātniskā grupa – zinātniskais personāls un zinātnes tehniskais personāls, kas piedalās projekta īstenošanā. Zinātniskās grupas sastāvā ir projekta vadītājs, projekta galvenie izpildītāji un projekta izpildītāji;

2.3. projekta vadītājs – zinātnieks, kurš vada projektu, nodrošina tā īstenošanu un atbild par tā izpildi kopumā;

2.4. projekta galvenie izpildītāji – zinātnieki, kuri īsteno projektu un atbild par tā daļu izpildi;

2.5. projekta izpildītāji – zinātniskās grupas locekļi bez zinātniskās kvalifikācijas, kuri veic atsevišķus zinātniskus uzdevumus projekta īstenošanā.

3. Fundamentālo un lietišķo pētījumu mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas, nesaistot tās ar rūpniecisku vai komerciālu izmantošanu.

4. Projektus finansē no kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem zinātniskās darbības nodrošināšanai.

5. Lai nodrošinātu līdzsvarotu zinātnes virzienu pārstāvību un attīstību, vienlaikus saglabājot augstu zinātnisko kvalitāti, Latvijas Zinātnes padome (turpmāk – padome) projektu finansēšanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus sadala pa zinātnes nozaru grupām.

6. Padome veic finansējuma sadali, pamatojoties uz:

6.1. zinātnes nozaru zinātniskā potenciāla un rezultativitātes, kā arī zinātnisko publikāciju kvalitātes un atpazīstamības analīzi;

6.2. padomes ekspertu komisijas (turpmāk – komisija) priekšlikumiem, kas balstās uz iepriekšējos gados iesniegto projektu ekspertīžu rezultātiem.

7. Līdzekļus projektu īstenošanai var piešķirt zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētai institūcijai (turpmāk – zinātniskā institūcija), kas neatkarīgi no tās juridiskā statusa (publisko tiesību subjekts vai privāto tiesību subjekts) vai finansēšanas veida atbilstoši tās darbību reglamentējošajiem aktiem (statūtiem, nolikumam vai satversmei) veic šādas pamatdarbības – zinātniskā darbība un zinātniskās darbības rezultātu izplatīšana zināšanu un tehnoloģiju pārneses veidā – un par tām iegūtos ieņēmumus atkārtoti investē pamatdarbībās. Komersantam, kas var ietekmēt zinātnisko institūciju kā tās akcionārs vai dalībnieks, nav priekšrocību attiecībā uz zinātniskās institūcijas pētījumu kapacitāti vai tās radītajiem pētniecības rezultātiem.

8. Līdzekļus var piešķirt tādām šo noteikumu 7.punktā minētajām zinātniskās institūcijas pamatdarbībām, kas kvalificējas kā nesaimnieciskas, un par tām iegūtos ieņēmumus atkārtoti investē nesaimnieciskās pamatdarbībās. Zinātniskā institūcija skaidri nodala šo noteikumu 7.punktā minētās pamatdarbības (un ar tām saistītās finanšu plūsmas), kas kvalificējas kā nesaimnieciskas, no darbībām, kas kvalificējas kā saimnieciskas. Par saimnieciskām darbībām uzskata darbības komersanta uzdevumā, pētniecības infrastruktūras iznomāšanu un konsultāciju pakalpojumus. Ja zinātniskā institūcija veic arī citas darbības, kas neatbilst šo noteikumu 7.punktā minētajām pamatdarbībām, tā skaidri nodala šo noteikumu 7.punktā minētās pamatdarbības un ar tām saistītās finanšu plūsmas no pārējām zinātniskās institūcijas darbībām un ar tām saistītajām finanšu plūsmām.

II. Projektu īstenošanas nosacījumi

9. Projekta īstenošanas laiks nepārsniedz četrus gadus. Finansējums projektam tiek piešķirts pa posmiem, kuru ilgums ir viens gads.

10. Projektu īsteno zinātnieks vai zinātniskā grupa. Projekta vadītājs ir atbildīgs par savu un citu projektā iesaistīto personu darbību atbilstoši projektā noteiktajiem uzdevumiem un zinātniskās ētikas normām, kā arī par projekta zinātnisko progresu raksturojošās dokumentācijas savlaicīgu iesniegšanu šajos noteikumos paredzētajā kārtībā..

11. Atbalsta šādus projektu veidus:

11.1. tematisko pētījumu projektus;

11.2. pētnieciskās sadarbības projektus.

12. Tematisko pētījumu projekts paredz noteiktas zinātniskas problēmas risināšanu, to īsteno zinātnieks vai zinātniskā grupa, kuras locekļi var būt no vienas vai vairākām zinātniskajām institūcijām.

13. Tematiskā pētījuma projekta uzdevumus plāno un to izpildi pārbauda projekta vadītājs.

14. Pētnieciskās sadarbības projekts paredz starpnozaru pētījumus, lai risinātu ar vienojošu mērķi saistītas zinātniskas problēmas, tai skaitā noteikta pētnieciskās infrastruktūras objekta (piemēram, kolekcijas, datubāzes, unikālas iekārtas) izmantošanu. To īstenošanā piedalās zinātnieki vai zinātniskās grupas vismaz no trim zinātniskajām institūcijām.

15. Pētnieciskās sadarbības projekta uzdevumus plāno un to izpildi pārbauda projekta vadītājs. Pētījumu koordināciju nodrošina vadības grupa. Vadības grupu veido projekta vadītājs un atsevišķu zinātnisko grupu pārstāvji.

16. Zinātniskais personāls vienlaikus piedalās ne vairāk kā divu projektu īstenošanā.

III. Projektu izvērtēšana

17. Padome ne vēlāk kā mēnesi pirms šo noteikumu 19.punktā minētā termiņa izstrādā un pēc saskaņošanas ar Izglītības un zinātnes ministriju apstiprina projektu konkursa (turpmāk – konkurss) nolikumu. Nolikumā nosaka:

17.1. projekta maksimālo un minimālo finansējuma apjomu, pamatojoties uz padomes noteikto finansējuma sadali;

17.2. projekta attiecināmo izmaksu pozīcijas un to pieļaujamo īpatsvaru projekta budžetā;

17.3. projekta vadītāja, projekta galveno izpildītāju un projekta izpildītāju dalības nosacījumus;

17.4. vēl neuzsākta projekta finansējuma iesnieguma (turpmāk – projekta iesniegums) noformēšanas un iesniegšanas nosacījumus;

17.5. jau uzsākta projekta posma finansējuma iesnieguma (turpmāk – projekta posma iesniegums) noformēšanas un iesniegšanas nosacījumus;

17.6. citu informāciju (ja nepieciešams).

18. Konkursu izsludina Izglītības un zinātnes ministrija, ievieojot paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un laikrakstā "Zinātnes Vēstnesis", kā arī padomes mājaslapā, Studiju un zinātnes administrācijas (turpmāk – administrācija) mājaslapā un Izglītības un zinātnes ministrijas mājaslapā internetā.

19. Konkurss notiek katru gadu. Projekta iesniedzējs iesniedz projekta iesniegumu vai projekta posma iesniegumu padomes izveidotā projektu iesniegumu, vērtējumu un pārskatu informācijas sistēmā (turpmāk – informācijas sistēma) līdz kārtējā gada oktobra pirmajai darbdienai.

20. Vairākos posmos īstenojama projekta vadītājs līdz kārtējā gada oktobra pirmajai darbdienai informācijas sistēmā papildus iesniedz zinātnisko starppārskatu par projekta 1.posma īstenošanu pirmajā pusgadā.

21. Padome izvērtē projekta iesnieguma vai projekta posma iesnieguma atbilstību administratīvās atbilstības kritērijiem (1.pielikums).

22. Ja projekta iesniegums vai projekta posma iesniegums neatbilst vienam vai vairākiem administratīvās atbilstības kritērijiem, padome 10 dienu laikā no projekta iesnieguma vai projekta posma iesnieguma saņemšanas informē projekta iesniedzēju, nosūtot rakstisku paziņojumu par konstatētajām neatbilstībām. Projekta iesniedzējs piecu dienu laikā no paziņojuma saņemšanas iesniedz informācijas sistēmā precizētu projekta iesniegumu vai projekta posma iesniegumu atkārtotai administratīvās atbilstības kritēriju izvērtēšanai.

23. Ja atkārtoti izvērtētais projekta iesniegums vai projekta posma iesniegums neatbilst kādam no administratīvās atbilstības kritērijiem vai ja šo noteikumu 22.punktā noteiktajā termiņā projekta iesniedzējs neiesniedz precizētu projekta iesniegumu vai projekta posma iesniegumu, padome mēneša laikā no attiecīgā projekta iesnieguma vai projekta posma iesnieguma saņemšanas dienas pieņem lēmumu par projekta iesnieguma vai projekta posma iesnieguma noraidīšanu. Lēmumu padome noformē kā administratīvo aktu un nosūta projekta iesniedzējam. Padomes lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

24. Ja projekta posma iesniegums atbilst visiem administratīvās atbilstības kritērijiem, padome to nosūta komisijai izvērtēšanai ekspertīzē. Projekta posma iesniegumu izvērtē atbilstoši padomes apstiprinātajam projekta posmu ekspertīzes nolikumam. Pēc projekta posma iesnieguma izvērtēšanas komisija sagatavo un iesniedz padomē atzinumu par projekta turpmāko atbalstu un finansējuma apjomu.

25. Ja projekta iesniegums atbilst visiem administratīvās atbilstības kritērijiem, padome to nosūta komisijai izvērtēšanai ekspertīzē. Projekta iesniegumu izvērtē padomes ekspertu datubāzē reģistrētie zinātnieki (turpmāk – eksperti).
26. Tematiskā pētījumu projekta iesniegumu izvērtē vismaz trīs eksperti. Pētnieciskās sadarbības projekta iesniegumu izvērtē vismaz četri eksperti.
27. Lai nodrošinātu neatkarīgu un kompetentu projektu iesniegumu vērtēšanu, kā arī novērstu iespējamo interešu konfliktu, projekta iesnieguma izvērtēšanā atsevišķā zinātnes nozarē un apakšnozarē padome var iesaistīt ārvalstu ekspertus. Šādā gadījumā padome konkursa nolikumā norāda tās zinātnes nozares un apakšnozares, kurās projekta iesnieguma izvērtēšanā tiks iesaistīti ārvalstu eksperti, kā arī nosacījumus, kādi jāievēro projektu iesniegumu sagatavošanā (piemēram, projekta iesnieguma tulkojums angļu valodā).
28. Izvērtējot projektu iesniegumus, eksperts nedrīkst nonākt interešu konfliktā un izpaust iesniegumā ietverto informāciju projekta vērtēšanā neiesaistītām personām. Interešu konflikta neesību un apņemšanos ievērot konfidencialitāti eksperts apliecina ar parakstu eksperta vērtējuma veidlapā (2.pielikums). Ar ekspertu slēdz uzņēmuma līgumu, paredzot atbildību, kas iestājas, ja eksperts neievēro parakstīto apliecinājumu.
29. Eksperts izvērtē projekta iesniegumu, nosaka tā atbilstību projektu vērtēšanas kritērijiem un aizpilda eksperta vērtējuma veidlapu (2.pielikums). Veidlapu iesniedz komisijai.
30. Eksperts aizpilda eksperta vērtējuma veidlapu saskaņā ar padomes apstiprinātu projektu vērtēšanas metodiku, kurā noteikta vērtēšanas punktu atbilstība kvantitatīviem un izmērāmiem kvalitatīviem rādītājiem. Padome metodiku ievieto tās mājaslapā internetā ne vēlāk kā divus mēnešus pirms projekta konkursa izsludināšanas dienas.
31. Projekta iesniegumu eksperts izvērtē pēc šādiem kritērijiem:
- 31.1. projekta atbilstība fundamentālo un lietišķo pētījumu mērķim atbilstoši šo noteikumu 32.punktam;
 - 31.2. projekta iesnieguma zinātniskā kvalitāte atbilstoši šo noteikumu 33.punktam;
 - 31.3. projekta vadītāja un galveno izpildītāju zinātniskā kvalifikācija un projekta izpildītāju kvalifikācija atbilstoši šo noteikumu 34., 35. un 36.punktam;
 - 31.4. projekta īstenošanas iespējas un nodrošinājums atbilstoši šo noteikumu 37.punktam;
 - 31.5. pieprasīto finanšu līdzekļu pamatojums atbilstoši šo noteikumu 38.punktam.
32. Ņemot vērā pieejamo informāciju par pētījumu attīstību Latvijā un citās valstīs, eksperts izvērtē projekta atbilstību fundamentālo un lietišķo pētījumu mērķiem:
- 32.1. spēju radīt jaunas zināšanas;
 - 32.2. spēju radīt jaunas tehnoloģiskās atziņas (ja tādas ir paredzamas);
 - 32.3. plānoto rezultātu nozīmi zinātnes nozarei kopumā;
 - 32.4. plānoto rezultātu konkurētspēju starptautiskajā zinātniskajā apritē.
33. Projekta iesnieguma zinātnisko kvalitāti eksperts izvērtē pēc iesniegumā sniegtās informācijas, ņemot vērā, vai projektam ir:
- 33.1. skaidri noteikts sasniedzams mērķis;

33.2. precīzi definēti darba uzdevumi un izstrādāts rīcības plāns to izpildei;

33.3. izvēlētas darba metodes, kas atbilst un ir efektīvi izmantojamas, lai sasniegtu mērķus un izpildītu projekta uzdevumus;

33.4. paredzēti alternatīvi darba izpildes varianti;

33.5. noteikts sasniedzamais rezultāts un uzskaitāmās vērtības;

33.6. pietiekami plaši parādīta saikne ar citiem projektiem un pētījumu programmām, kuros iesaistīti iesniedzēji un viņus pārstāvošā zinātniskā institūcija;

33.7. pamatota komandējumu, konferenču vai sanāksmju organizēšanas mērķtiecība un atbilstība plānoto uzdevumu izpildei.

34. Projekta vadītāja un galveno izpildītāju zinātnisko kvalifikāciju un projekta izpildītāju kvalifikāciju eksperts izvērtē pēc projekta iesniegumā iekļautās informācijas un pievienotajiem izpildītāju dzīves gājuma aprakstiem (CV).

35. Projekta vadītāja un galveno izpildītāju zinātnisko kvalifikāciju raksturo:

35.1. publicētie zinātniskie darbi, iegūtie patenti, reģistrētās šķirnes, ja ievēroti šādi kritēriji:

35.1.1. zinātniskie raksti ir publicēti starptautiski recenzētos izdevumos, ir pieejami starptautiskajā zinātniskajā apritē, citēti citu zinātnieku darbos un atrodami starptautiski lietotās datubāzēs;

35.1.2. zinātniskās monogrāfijas ir pieejamas starptautiskajā zinātniskajā apritē, informācija par tām atrodama starptautiski lietotās datubāzēs;

35.1.3. patenti un reģistrētās šķirnes ir pieejamas starptautiskajā zinātniskajā apritē, pārdotas licences;

35.1.4. publicēto zinātnisko darbu nozīmību starptautiskajā zinātniskajā apritē var apstiprināt kvantitatīvi indikatori;

35.2. vadītie projekti, promocijas un maģistra darbi;

35.3. pieredze zinātnisko projektu īstenošanā un vadībā;

35.4. līdzdalība zinātniskajās organizācijās, starptautiskā sadarbība;

35.5. zinātniskais grāds.

36. Projekta izpildītāju kvalifikāciju raksturo zināšanu un darba pieredzes atbilstība atsevišķu projekta zinātnisku uzdevumu izpildei.

37. Projekta īstenošanas iespējas un nodrošinājumu eksperts izvērtē pēc projekta iesniegumā sniegtās informācijas, ņemot vērā, vai:

37.1. projekta īstenotāji ir tiesīgi veikt plānotos pētījumus;

37.2. projekta īstenotāju vai tos pārstāvošās zinātniskās institūcijas rīcībā ir nepieciešamais zinātniskais aprīkojums vai arī ir iespējams šādu aparatūru izmantot citās zinātniskajās institūcijās;

37.3. ir noslēgti līgumi par sadarbību projekta īstenošanā ar vairākām zinātniskajām institūcijām Latvijā vai ārvalstīs (vai minētos līgumus ir paredzēts noslēgt);